

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitótér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyom-
dájában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Közgazdasági reminiscenciák.

II.

A földbirtokos osztály, ha hivatásának meg akar felelni, tartsa szem előtt a fentebb mondottakat; a törvényhozás tegye meg szintén kötelességét; a társadalomnak ezt illetőleg szintén van fontos szerepe: akkor, de csak akkor fog biztosan, megingathatlanul célja felé haladhatni

A társadalom második nagy osztálya, a tőkésé már kényelmesebb helyzetben van s önmegtartóztatásának nagy jutalmát élvezi. Ma, mikor különösen a mozgó tőke hatalma oly nagy, ma, mikor attól oly sokan rettegnek: a tőkéséktől megkövetelhetjük vagyunknak megengedett módon való értékesítését, másodsor vagyunkkal való éléskor a társadalom, az állam által előszabott követelményeknek szigorú betartását. Az első ellen vétenek az uszorások. Az uszora-törvény vagy túl szigorú s akkor határozottan kárthatandó, vagy aránylag enyhe s akkor kijátszható; ezért eltekintve attól, hogy vannak igen sokan, kik mindennemű uszoraszabványt, a tőke mindennemű bilincseit kárthatják, — az uszorások vétenek a társadalmi, gazdasági rend ellen, vétenek a **jövedelem elosztás** helyes érvényesülése ellen. Hogy hogy állunk mi az uszorásokkal, arra nem mondhatunk nagyon sok jót. Nálunk, ép úgy mint máshol, eléggé elharapódzott e betegség. S mi módon orvosolható az? Uzsora-szabványok által? Sohasem. Hanem orvosolható tiszta, **jellemes működés** által. Ha azok a tényezők érvényesülnek, hatnak, melyek a nemes jellem képződésére befolyással bírnak: akkor az uszora is mindinkább veszteti fogja erejét. Az uszora ellen nem törvényhozás útján egyedül, hanem főleg és első sorban **társadalmi** úton kell küzdeni.

A vagyonnal a társadalom magasabb követelményei szerint való élésnek ellentéte a **fősvénység**. A ki bírja s nem fejt ki nemes luxust, ép oly vétkes, mint aki nem bírja s aránytalanul költ. A földbirtokos osztály nem bírja, ne is tegye; nem is abban áll hivatása; van annak más feladata, más kötelessége. De a tőkés osztály, ha nem mozdítja elő pozitíve is az állam magasabb érdekeit anyagi hozzájárulása által, ha fősvénykedik, úgy súlyos vétek fogja lelkét terhelni. S hogy hassunk a fősvénység ellen? Törvényhozási úton? Akkor vajmi keveset érünk el. Hassunk ismét **társadalmi** úton.

A közgazdasági vagyonrend helyes érvényesülésekor más szerep jut a földbirtokosoknak s más a tőkésének; kiki érvényesítse erejét ott, ahol kell s úgy, ahogy kell. Amit tehet az egyik, nem tehet a másik s megfordítva

Hogy mily állapota van a **munkásnak**, arra ha rózsásan nem is felelhetünk, de azt hála Istennel elmondhatjuk, hogy még eddig a munkások érdekeit félreismerő socialistikus irányzat kevésbé jutott felszínre. Hosszadalmas fejtegetést igényelne ez osztály érdekeinek helyes megvitatása, mi csak arra utalunk, hogy az, mint a társadalom nélkülözhetetlen eleme, sok tehernek viselője s az élvezetektől aránylag jobban megfosztott osztálya, védendő államilag is, de e tekintetben a legfontosabb feladat **maga magának** jut; védje önmagát! Éljen józanul, erkölcsösen, határozottan s munkálkodjék egyöntetűleg, hogy szükségleteinek bizonyos az illendően megélhetésre **szükséges minimuma** biztosítva legyen; s ha ekörül egyöntetűleg jár el, nincs hatalom, mely tőle azt elvehetné.

Az állami gyámkodás, ez osztály magára nézve is káros dédelgetése, határozottan elvetendő. — Fel kell világosítani a munkás társadalmi úton. Oktatni, buzdítani, helyreigazítani, nem pedig oly törvényeket hozni, melyek eset-

leg elkényeztethetnék. A társadalom minden osztályának kijutott a küzdelemből elég s a mi a küzdelem biztos eredményre nyújt kilátást, az a: felvilágosodott, józan, okszerű, higgadt munkálkodás.

A munkások jóllétének egyik leghatalmasabb tényezője saját maguk kezében van! S ha nagyobb erőt akarnak kifejteni, forduljanak a társadalmi önségélyhez, az okszerű s megengedett **szövetkezéshez**.

Nálunk még a betegség nem harapódzott el; iparkodjunk felvilágosítani a népet, belátatni vele a jót, hasznosat s célravezetőt.

A **honoráciorok** helyzete is roppant nehéz; nehezebb, mint a középbirtokosé. Nagy rang, kevés fizetés. Pedig ez az osztály van hivatva reprezentálni Magyarországot szellemi intelligenciáját, oda pedig anyagi eszközök is kellenek. Magyarországot, az állam pedig többet nem adhat. Panaszkodnak is a honoráciorok, hogy a szellemi munka nincs megjutalmazva, hogy az általunk ügyszólván gyűlölt anyagi tér az egyedüli, ahol boldogulni lehet. Az ezekben való javulása az állapotoknak, az állam gazdasági, anyagi jólététől van függővé téve. Addig, míg a nemzetgazdaság s így az államgazdaság a kellő erőhöz nem jut, nem várhatunk gyökeres javulást. Különböztet is bevallhatjuk, hogy e tekintetben is az utolsó évtized alatt roppant sokat haladtunk.

Míg Magyarország **anyagilag** nem lesz erős, addig egy tátonzó úr lesz annak testén.

S hogy Magyarország anyagilag erős legyen, az függ — eltekintve a külső tényezőktől: attól, hogy felfogják-e hivatásukat a **földbirtokosok, a tőkésék s a munkások?**

Függ attól, hogy szakítanak-e a földbirtokosok eddigi eljárásukkal; teremtenek-e mindenekelőtt **mezőgazdasági ipart**; lesz-e a földmivel kapcsolatban álló **eleterős ipar?** Megtesze-e az **állam, a társadalom** mindent, amit tehet s amit tennie kell s végre megteszi-e mindenki azt, amivel hazájának, annak boldogulásáért tenni köteles, iparkodni fog-e mindenki, hogy erejéhez s tehetségéhez mérten, hozzájáruljon a közgazdasági harmoniához s így hazája boldogságához?

S arra nézve, hogy mindez a f-jleményeknek megfelelőleg, a viszonyokhoz képest, fokozottabb mérvben meglesz: megvannak-e a jó előjelek.

Reméljük, hogy e tekintetben az orsz. kiállítás meg fogja adni teljesebb mérvben a változott működési irányt s utat

S különösen, ha a közelgő, a földbirtokos osztályt s így mindnyájunkat fenyegető gazdasági válságra gondolunk: legyen szemünk előtt az, hogy kettőzött erővel kell működniünk, hogy a veszélynek sikerrel ellentárhassunk.

Balogh Ernő.

1848—49. évi okmánytár.

Közlő: Iványi István.

10. Fő polgármester ur! Szabadkán.

A verbászi, s feketehegyi táborban állomásozó Pest megyei nemzetőrséget felváltandólag folyó augusztus 11-én 2 órnagygyal, s 36 tiszttel 2000 gyalog nemzetőr érkezend Szabadkára 660 kocsin; f. évi augusztus 12-én szinte 2000 gyalog 2 órnagygyal, s 36 főtiszt, tel és 1200 lovas 1 órnagygyal, s 4 főtiszttel, szintén 660 kocsin ugyancsak Szabadkára. Mind-egyik csapat másnap Topolyán keresztül legelőleg Hegyesig utját folytatandja. Mire nézve hivatalosan felkértem fő polgármester urat, hogy ezeknek a csapatoknak szállásolása, élelmezése, ezeken a csapatoknak külön külön 660 kocsin Hegyesig fuvarozása iránt a szükséges rendelkezést megtenni méltóztassék.

Kelt augusztus 8-án 1848.

Madarasy László.

11. Nemes Tanács!

Feketehegyi raktárnál kezelő biztosunk előterjesztéséből értvén, hogy a nemes tanács

Szabadka kir. városa élelem kiállításai illetékét a második határidőre sem állította ki, noha ezt 586. sz. a. aug. 25-én kelt levelében megígérte; nehogy kir. városunk közönségének hátramaradása miatt a zavarok mindinkább tornyosuljanak, mint a Tábor-bizottmány élelmezési osztályának elnöke, újjólag hivatalosan felkérem a nemes tanácsot, hogy sz. királyi városunk élelem kiállításai illetékét a negyednapos határidőkre pontosan szolgáltatassa ki, és e körüli eljárásában ne hagyja magát bármi legyőzhetlennek tetsző akadályok által is gátoltatni.

Szinte Bohár Ignác ur jelentése folytán értesülvén a bizottmány arról is, hogy sz. kir. városunk és Sándor helysége az utasítások világos szabályai ellenére, árpa lisztet keverte a kiállításra kellett jól kiszitált kétszer buza kenyérlisztet; ezennel hivatalosan felszólítom a nemes tanácsot, tessék a visszaéléseknek jövőre elejét venni, mert különben a bizottmányt a katonaságnak eddig is hangosan kitört kenyér miatti békétlenkedései azon kénytelenségbe fogják hozni, hogy az ily hamisított lisztet vissza vesse.

Uj Verbász, 1848. évi augusztus 22-én.

Knézy Antal.
első alispán.

12. A tábori bizottmány élelmezési osztálya Szabadka város tanácsához.

Nemes Tanács!

Királyi biztos Szentkirályi Móric urnak rendelete következtében az eddig itt a verbászi táborban tanyázó jászok 1975 főből álló sereg hat gyalog századja a 489 főből álló s mind-össze 499 lóval ellátott három lovas századja folyó év augusztus 29-én hajnalban Uj-Verbászról az nap Topolyáig, augusztus 30-án Szabadkára s onnan részint Dorozsma, részint Hfalus felé hazájába visszaindulni rendeltetett.

Minek folytában megkérem a nemes tanácsot, hogy minden század alá a szükséges 12, és így összesen 108 kocsit augusztus 30-án délre készen tartatni, úgy az összes 2500 főnyi jászok sereg élelmezését fedező kenyér részleteket valamint 499 részlet zab s szénának partitionális összegbe leendő betudása mellett szintén kiszolgáltatását elrendelje.

Kelt Uj-Verbászon, augusztus 25. 1848.

Knézy alispán.

Hirek.

Mult számunkban kezdtük közölni a közleg. tisztviselők nyugdíjintézményére vonatkozó javaslati alapszabályokat. Mivel azonban a közgyűlés a javaslaton több — habár nem elvi jelentőségű — módosítást tett, szükségtelennek tartjuk annak további közlését, hanem legközelebb elkezdjük a módosított s a közgyűlés által elfogadott alapszabályok közzétételét.

Mária Dorottya és Margit főhercegnők által a Klotild szeretház és Mária Dorottya-egylet javára kisorsolás céljából készített és kegyelmesen adományozott sajátkezü himzése 1885. augusztus hó 20-án a Margitszigeten 7 órakor este kisorsoltatik. Aki ily sorsjegyeket óhajt, az forduljon lapunk kiadóhivatalába.

A közigazgatási tisztviselők az alispán vezetése alatt tegnapelőtt tisztelegtek a főispán úr ó méltóságánál, megköszönve neki hathatós támogatását s fáradozásait a nyugdíjintézményt szervező szabályrendelet létrehozása körül. Főispán úr biztosította a tisztelőket, hogy Bács-Bodrogh megye érdekeit mindig szíven fogja hordani, azokért mindenkor kész lesz minden erejét felhasználni s hogy minden törekvése o-la fog irányulni, hogy a nevezett szabályrendelet a miniszterium által egész terjedelmében elfogadtassék. Ezután a kiadottság eltávozott.

Az orsz. kiállítás 32 ik (képzőművészeti) csoportja dr. Matlekovits Sándor elnöke alatt megalkulván, az egyik legfontosabb s így legmegtisztelőbb helyre, az építészeti szak előadói székére, Pártos Gyula műépítész, hírneves földinket választotta meg.

Bács-Bodrogh megye kir. tanfelügyelőségétől. Nagyságos Schmausz Endre alispán urnak Zomborban. A nagymts. vallás és közoktatási m. k. miniszter urnak f. évi július 12-én 22103. sz. a. kelt rendelete folytán az áll. tanítóképző intézetben a magyar nyelvet még nem bíró népiskolai tanítók számára a magyar nyelvben való jártasság s tanítási képesség elsajátítása céljából magyar nyelvi pótanfolyam fogtatni. E pótanfolyam f. évi július hó 13-án nyit-

tatik meg s tart 6 hétig, mely idő alatt minden tanító 70 krnyi napidíjban részesül. Hogy azonban az illető tanítóknak a póttanfolyamra való utazás is megkönnyítessék: tiszteletteljesen kérem nagyságodat, miszerint a községek előjáróit utasítani méltóztatnék, hogy a póttanfolyamra felvett tanítókat mérsékelt utiköltség és fuvarral lássák el. Zomborban, 1885. évi július hó 24-én. Czirfusz Ferenc s. k., kir. tanfelügyelő.

Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága f. évi február 28-án 29. sz. a. hozott határozatával az adai földmives iskolában két állomást alapított, melyekre ezennel a pályázat kiíratik: A tanítót felveendő növendékek ingyen tartásban és tanításban részesítenek. A tanfolyam két évig tart. Felvételi feltételek a következők: 1. betöltött 17 éves életkor; 2. erős, egészséges testalkat; 3. irni, olvasni tudás; 4. feddhetlen erkölcsi magaviselet; 5. az iskolában levő tanonc az apa elhalálása esetén, ha a vagyon az ő kielégését kívánja, minden kötelezettség alól azonnal felmentetik. Felhívtnak tehát mindazok, kik a fenti helyek egyikét elnyerni óhajtják, hogy a fentiek szerint kellőképp felszerelt és szabályszerű bélyeggel ellátott kérvényüket f. évi július 31-ig a városi tanácshoz nyújtsák be. Bővebb felvilágosítást Vukicsévits Péter tanácsnok ur adand. Zombor, 1885. július 5-én. A tanács.

A szabadkai kir. törvényszék Magyar Gyula zentai lapszerkesztőt és Braun Soma zentai bírósági végrehajtót, párbaj vétsége miatt hat-hat heti börtönrre ítélte.

Dr. Wisinger Károly Ujvidék szab. kir. város kórházi orvosa július hó 4-én 55 éves korában meghalt. Temetése e hó 5-én ment végbe Ujvidéken. Béke poraira.

Hirdetmény. A városi tanács f. évi 4312. sz. a. hozott határozataival kiadta a városi törvényhatóság által alkotott és a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium által mult évi 16700. sz. a. jóváhagyott köztisztviselési szabályzatot, mely szabályzat f. évi július hó 10-től e törvényhatóság területén életbe lép és mely szabályzat ellen vétők a 27-ik §. értelmében a mennyiben nem az 1879. évi XL. t. c. 47. 105. 119. és 125. §§-ai alapján büntetendők 2 főtől 50 főtig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatlansága esetén pedig 12 órától 5 napig terjedhető elzárással fognak büntetett. Hivatkozással a közegészségügyi hatóságnak f. évi 3203. sz. a. kibocsátott hirdetményére, a fennebb említett szabályzatnak 3. §-a alapján, ismételt felhívom a háztulajdonosokat, hogy a házak előtti járdákat most már annál is inkább meglocsoltatni el ne mulasszák, mert ellenkező esetben ellenük a 27. §. szigorú alkalmaztatni fog. Kelt Zomborban, a városi rendőrkapitányi hivatal mint közegészségügyi hatóságnál 1885. évi július hó 5-én. Gruber Vince, h. rendőrkapitány.

A zombori gimn. tanulók sok szépet látva s hallva, sok hasznosat megismerve tértek vissza a budapesti útról szülőik „ölelő karjaiba”. — Mondhatni, hogy a kirándulás igen jól sikerült s 19 főt 50 kr-ért annyit látta, hogy külön menve háromszor annyit se élvezhetek volna annyit. A kiállítás megtekintésére 2 napot szenteltek, azonkívül megtekintették Budapest leg több nevezetességeit: a kir. palotát, a császárfürdőt, a Margitszigetet, a 3 színházat... stb. Legemlékeztető méltóbb lesz azonban Gromon Dezső államtitkárral való találkozásuk. Óméltósága lekötőlező nyájassága s szívessége által annyira megnyerte az ifjúság kedélyét, hogy az nem győzte sem győzi őt eléggé magasztalni. Tisztelgett is nála másnap a honv. min. palotájában, hol őket óméltósága a min. tanácssteremben a legszívélyesebben fogadta. Zomborban való megérkezésükkor dr. Wolf K. fogadta a tüzölő bandával szép számú közönség jelenlétében. Végül az igazgató mondott a bajai utca sarkán az ifjúsághoz buzdító beszédet. Az olcsó utazásnak e szép sikeréhez mi is gratulálunk s kétségkívül legjobban örvendenek a felrándult ifjak szülei.

Edelsheim Gyulai báró, főparancsnok, f. hó 11-én érkezik városunkba.

Sebkötőszerek. A mezőgazda nehéz hivatása közben nem ritkán sebesül meg és sebet maga kénytelen bekötni a nélkül, hogy a rendszeren távol lakó orvos megérkezését bevárhatná. Következőekben néhány szert ismertetünk, melyeknek egy falusi házból sem kellene hiányozni. E szerekhez gyapot szükséges, melyből előbb minden zsíros alkatrészt ki kell választani. E célból a gyapotot tíz percig benzocban macerálják, a folyadék ezután kifacsartatik s a gyapot a levegőn megszáradtatik. E gyapot a következő szereknek alapját képezi: Karbolsavas gyapot 1 kilogramm zsírtól megfosztott gyapotot 25 liter oldatban áztatunk, mely következő alkatretekből áll: 100 rész karbolsav, 400 rész kolofonium, 400 rész ricinus olaj és 2000 rész alkohol. A gyapotot ez oldatban jól meggyúrva egy negyedórán át a levegőn szárítjuk. Antiszeptikus és vérzés elleni gyapot hasonló módon készül 5 rész tannin, 4 rész karbolsav, 50 rész alkohol és 8 rész ricinusolajból álló keverékben. Vérszét megszüntető gyapothoz 2 rész timó, 12 rész víz, 2 rész vaschlorid-oldat és 60 Celsius fok melegen való szárítás szükséges. Benzocsavas gyapot 5 rész benzocsav, 2 rész ricinusolaj és 250 rész alkoholból készül. Szalicilsav gyapothoz 5 rész benzocsav helyett 5 rész szalicilsavat veszünk, a többi alkatrészek mint az előbbinél. Borsavas gyapothoz 10 rész borsav, 80 rész víz és 10 rész glicerinből álló oldat kell, a gyapot legalább 60 fok melegen szárítandó. Borkarbolsavas gyapot készítésére 5 rész borsav, 2 rész karbolsav, 5 rész alkohol, 80 rész víz és 10 rész glicerin kell. Jodoform-gyapot 2 rész jodoform, 20 rész aether és 10 rész glicerinből készül. A hatásos anyagok százalékat a szükséghez képest fel is lehet emelni. A készítmények puhák, simulékonyak s a glicerin vagy ricinusolaj hozzáadása mellett keveset porzanak. Ricinus jobb mint a glicerin. Régi antiszeptikus gyapotot, ha előbb marólagban kimostuk és újra impregnáltuk, még egyszer lehet használni. E—s.

Felhívjuk t. olvasóink figyelmét a Saly-féle gyógytárban kapható kitűnő flektisztító szappanra. Személyes tapasztalatunk után elmondhatjuk, hogy az bármilyen zsir, tinta stb. foltot eredményesen eltávolít s keztük tisztítására is igen alkalmas.

Kettős életmentés. Baján f. hó 4-én Kubatov Andria bajai szibirósági lovas hajdu, a Dunán fürdővén, saját életének kockázatával két embernek életét mentette meg. Ugyanis a part szélén egy 17—18 éves leány mosás közt, kissé beljebb ment s a Duna ára magával ragadta, midőn a közellévők közül egy ember segítségére ment. Azonban ez is — a leány ereje által huzatva — már-már ott leli sírját, midőn a tentenezett Kubatov Andria segítségükre menvén, saját életének kockázatával megragadva a férfit, mindkettőt szerencsésen, élve kihuzta a partra.

Csillagok járása. Julius hóban a holdváltások a következő sorrendben fordulnak elő. Ujhold 12-én 6 óra 32 perccel reggel; első negyed 19-én 1 óra 36 perccel reggel s holdtűlt 27-én 3 óra 39 perccel reggel. A hold földközélen van 12-én 3 óra 36 perccel reggel s földtávolban 25-én délelőtt 10 órakor. — A Jupiter a hó kezdetén 10 órakor nyugaton éppen leszállóban van, a hó vége felé már nem látható. A Mars fél három óra felé két s egy órával később a Szaturnus. A Mercur 5-én ötödél órakor kelt és ezután mindig valamivel később, a nap miatt tehát nem látható. A tejút félköre tetőpontjától valamivel kelet felé, délről északra vonul. A nap 3-án éjtélkor földtávolban van s 22-én 7 óra 7 perccel este az oroszlan jegyébe lép.

Vettük a cservenkai alsóbbangú ipariskola értesítőjét az 1884/5. tanévről. Alkalmadtával ismertetni fogjuk.

A „Nemzet” főszerkesztője a következő ajánlatot kívánja közzétenni: „Legio a száma azoknak, a kik tölem kézirattal kérnek autographon gyűjteményük számára. Van belőle elég, szívesen is adom; de nem ingyen. A ki a „Nemzet” szerkesztőségéhez, az „erdélyi közmívelődési egyesület” javára, bármely összeget beküld, mely azonban két forintnál kevesebb nem lehet) kap érte egy nevem fölülírásával ellátott egész lapot a kézirataimból. A beküldött pénzek nyilvánosan nyugtáztatnak s havonként az erdélyi közmívelődési egyesületnek beküldetnek. Teljes tisztelettel. Jókai Mór.

Egy szerb hang Angyelicus patriarkáról. Az ujvidéki Zasztava egy utóbbi számában a patriarkát a többek közt „sötétlélkü kalugyer”-nek (szerzetesnek), a „nép ördögének”, „árulónak” nevezi, kit a szerb nép soha sem fog patriarkájának elismerni. Egyik tárcaközleményében ugyancsak Angyelicusról azt állítja, hogy a rigómezei csata óta a szerbeknek nem volt oly gyűlölt emberük, mint ő és a rigómezei áruló: Brankovics Vuk tette sem fájt annyira a szerbeknek, mint Angyelicus müködése.

A budapesti országos általános kiállításnak színnyomatu képe, a Deutsch M. féle műv. intézetben megjelent. Jóllehet minden kiállító akarattól kitelhetőleg a legnagyobb buzgalommal müködött közre, hogy a budapesti kiállításra részt vegyen, mindazonáltal arra senki sem volt elkészülve, hogy a siker, mely e köztörekvést koronázta, oly várakozást felülmúló legyen, mint azt ezen országos kiállításról bátran állíthatni; s ha van valami eszomorító körülmény, mely a kiállítás szépségeiben gyönyörködők szívét megszállja, bizonyára annak a tudata lesz, hogy mindez rövid idő múlva ép oly nyomtalanul el tűnik, mint a mily csodásan a földből kimagaslott. Így előre láthatólag mindenki szívesen veszi, hogy a kiállításnak e hü kép: 13 színben megjelent. A kép legalkalmasabban ígérkezik arra, hogy kiállítási emlékek gyanánt szolgáljon minden érdeklődő honpolgárnak. A kép ára 1 főt, 60—85. em. alakban, a keret számára vagy diszes vászonborítékban aranyozott nyomattal a szalon-asztalra.

Ó-Morovicáról írják: A helybeli izr. 6 osztályú népiskolában f. hó 5-én tartattak meg az évi zárvizsgálatot. A szorgalmas és szakavatott tanító, Schulhof Lipót ur vezetése alatt igen szépen előkészült növendékek értelmes feleleteiben e sorok írója csak tán harmadmagával gyönyörködhetett, miután sem ez offo az iskolaszék, sem a szülők nem tarták érdemesnek jelenlétiük által elismerésüket nyilvánítani, illetőleg megjutalmazni a tanítók kitartását. Megdöbbenő közöny mutatkozott ez alkalommal iskolai gyűlésünk iránt, a mely által elkedvetlenített tanító és tanítvány: nem csodálkozónánk ha jövő ilyenkorra elmaradnának a zárvizsgálatok, mert egyáltalában hiányoznak még csak a haladás normális színvonalát is ellenőrző szemek. Tudjuk azonban, hogy Schulhof ur magasatos hivatásának öntudatával bir, s nem a külső elismerésben keresi a legfőbb jutalmat.

Megjelent. A Bács-Bodrogh megyei gazdasági egyesület havi közlönye a „Gazdasági értesítő” 6-ik füzeté következő érdekes tartalommal jelent meg: Lódíjazás Baján. — A takarmánytengeri (csalamádé). — Kiosztandó könyvek. — Felhívás a gazdák budapesti kongresszusán való részvételre. — A gazda kongresszus szabályzata. — Az adai földmives iskola. — A kender áztatásáról. — A gazda teendői július havában. — Ugorka konzerv télire. — Az alány befolyása a gyümölcsfákra. — Nagyon sűrűn megrakott gyümölcsfák. — Baromfiak betegségei. — Védjük lovainkat a bögöly légytől!

Ujvidék, 1885. július 5.

Épöly ritka mint fényes, megható ünnepély folyt le nálunk f. hó 2-án.

A II. osztályba járó gyermekek a m. hó 23-án számos szülő jelenlétében tartott népiskolai zárvizsga alkalmával oly kitűnő, minden tekintetben helyes feleleteket adtak, hogy a szülők egészen meg voltak hatva. Ezért elhatározták, miszerint hálájukat az osztálytanító Geisler József úrral szemben, egy ezüst serleg átnyújtása által kifejezik.

F. hó 2-án reggeli 9 óra előtt összegyűltek a szülők s más tanúgybarátok, a m. kir. főgymnasiunai tanárikar, a m. kir. állami ipar- és kereskedelmi tanárikar Bruck Ferenc derék igazgatója által vezetve, a népiskolai tanítótestület ngos Bende Imre igazgató vezetése alatt, Rechnitzer János az ünnepélynek egyik főintézője és még sokan. Pont 9 órakor felmentünk mindannyian Geisler tanító iskolájába, a ki miről

sem tudván, szüniidei iskolát tartott és ki a sokak véletlen megjelenése által nem kevéssé volt meglepetve.

Bruck Ferenc állást foglalván az ünnepelt tanítóval szemben, igen zamatos beszédet intézett ahhoz, melyben ennek érdemeit a tanügy terén, kiemelte: beszéde végével a serleget, mint a szülők hálakifejezését Geisler tanítónak átnyújtotta. A serleg ezüstdől van és abba a következő szavak vannak bevéste: „Áldásdús müködésének elismerésül tanítványainak hálás szülei 1884/5.”

Geisler tanító meghatottan felelt, megköszönve e nem várt kitüntetését, megígérte, hogy mint eddig, úgy ezután is az erkölcsi nevelés főfeladata és a gyermekek szellemi kiképzése leend főcélja.

Erre Bende Imre apát ónagysága vette át a szót és a megindultság áthatottan beszélt az ünnepeltnek érdemeiről, kérvén az ünnepeltet, hogy ha az élet keserőségei magukat nála is mutatják, vegye elő e szép serleget és igya belőle a vigasztalás édes nektárját.

Végül Bachmann Antal tanító a tanítótestület nevében intézett néhány szót az ünnepeltnek és a jelenlevőkhez, kifejezvé azt, hogy Geisler tanítónak ünnepeltetése által az egész tanítótestület ki lett tüntetve, az egész tanítótestület szíve örül, midőn látja, mennyire tüntetik ki egy derék, kedvelt tagja.

Evvél az ünnepély véget ért. Este találkozott mindannyian Hantlich Károly vendéglőjében, a hol kitűnő toasztok mondtak. A vig kedv annyira áthatotta a jelenlevőket, hogy legnagyobb része másnap esti 7 óráig muzizott.

Az egészről különben az tűnik ki, hogy nem mindenben igaz azon közmondás, hogy a kit az istenek gyűlölnék, azt tanítónak teszik! Minden pályának meg van a maga nehézsége és mennél nehezebb és fáradságosabb a nép napszámolásának, a tanítónak munkája, annál édesebb a jutalma. A szülők elismerése legszébb, legdicsebb jutalma a tanítónak s a hol a szülők a tanító fáradozásait annyira elismerik, mint itt mi nálunk, ott édes örömmel megteszi a tanító kötelességeit.

Mily jól eshet épen a mostani időkben ez tanítóknak, most, midőn a sajtóírók elé hurcoltattak, midőn a „Neusatzer Zeitung” érdemes táborra annyira legyalázta őket! Nem-e legfényesebb bizonyítéka ezen ünnepély annak, hogy mindaz, a mit a fentjelzett hírlap a tanítók ellen írt, merő rágalom? Az igaz ügynek győznie kell, — s azért is a kir. kuria a sajtóíróknak elmarasztaló ítéletét megsemmisítette. Büszkén mondhatom, hogy az ítélet megsemmisítése Ujvidéken általános örömet keltett, csak a „N. Z.” érdemes táborra (Die sieben Schwaben) vesztette el a tejét. Különben ez elmúlt s hagyjuk abba.

Isten éltesse a derék szülőket! Isten áldása kísérje Geisler József tanítót rögös pályáján.

Szombaton városi képviselő testületünk rendkívüli ülést tartott, melynek 2 igen fontos tárgya volt. U. i. jelentés tétel, miszerint az új városgháza felépítéséhez beadott tervek felülvizsgálására, megbírlására és osztályozására kiküldött jury müködését befejezte. A beküldött 32 terv közül csakis 11 találtatott hasznavehetőnek és tárgyalás alá bocsajthatónak. Legelsőnek találtatott a „Veritas” (Makay Endre Budapest), másodiknak „OO” (Wagner Ödön), harmadiknak „S. P. 2. U.” (Gerster) jelű terve. Az első 800, a második 400 és a harmadik 200 főt jutalomban részesült. Dacára ennek, azonban ezen három terv közül egy sem felel meg a helyi viszonyoknak, miért is a városi építészeti bizottság több taggal szaporítattott; e bizottság azután a 3 terv közül egy egyöntetű, a helyi viszonyoknak megfelelő tervet fog készíteni.

A második fontos tárgy volt a városi tanács ajánlata, mely szerint a hivatalos órák a nyári hónapokban reggeli 7 órától délutáni 1 óráig egyhuzamban tartassanak, délután pedig szüniidő legyen. Az ajánlat elfogadtatott, kivéve az iktatói hivatalra nézve, hol d. e. 8—12 ig, d. u. 3—5-ig hivatalos óra leend; a rendőr kapitányi hivatal pedig d. e. 7—12 ig fog hivatalos órákat tartani, d. u. 3—6 ig pedig egyik tisztviselő fog felügyelni. A felek így csakis d. e. 7 órától d. u. 1 óráig fogadtatnak.

Az évi iskolai zárvizsgák mindenütt jól sikerültek. A főgymnasiunai és állami ipar- és kereskedelmi iskolák ifjúsága már eltávozott Ujvidékről. Az ipar és kereskedelem előmozdítására szervezett egyesület által tartott magán ipar- és kereskedelmi iskola vizsgáin tek. Bruck Ferenc, állami ipar- és kereskedelmi iskolai igazgató elnököt, mint miniszteri biztos s a tapasztaltak fölött meglegedéséért fejezte ki. Ez iskolát leginkább pártfogolja Schreiber Nándor, ideigl. egyleti igazgató, a ki ez évben is valamennyi vizsgán jelen volt és m. hó 27-én minden egyes tanulóknak díszkönyvet adott, melyeket saját költségén vásárolt be. A szüniidőkben ezen intézetben a tanulók számára ingyenes tanítás nyujtatik.

A helybeli lapokra áttérve, legelőször is kiemelhetem a „Bács-Bodrogher Presse” t. Ezen német nyelvű szerkesztett lap most oly hazafias irányban müködik, mint a magyar lapok. Jelesem, mult hét vezércikkében a „Deutscher Schulverein” hőseit és az erdélyi százasokat és pangermanokat kárhóztatá és inté őket, hogy Magyarországon vagy magyarul érezzenek vagy innen távozzanak. E lap kitűnő szerkesztéssel bir; kár, hogy nem politikai lap, de az előfizetők száma igen csekély.

A „Neusatzer Zeitung”-ról hallgasson a krónika. A „Zasztava” és „Srpsko Kolo” anarchista szerb lapok óta Nancsics sajtóvétség miatt elítéltetett, dühökben nem ismernek határt s miután a kormány ellen nem mernek írni, úgy most a patriarkának rotnak és piszkolják. Legutóbb a „Zasztava”-ban 12 gúnycikk jelent meg Angyelicus ellen. A „Srbski Narod” hazafias érzelmű szerb lap a „Zasztava”, „Srpsko Kolo” és „Nase Doba”-val egyre s sikeresen polemizál.

A szerb egyházi kongresszuson kormánybiztos valószínűleg Parocstich Félix főispán lesz, ámbár sokan Cseh Edét szeretnék.

Tekintetes szerkesztő ur!

Becsles lapja 51. számában*) e cím alatt „Hol van az igazság?” egy rövidke közlemény jelent meg névtelenül, melyre csakugyan az „igazság” érdekében rövid egynehány észrevételt tenni készlet azon mély tisztelet, melyet hath. főtanhatóságunk minden intézkedése iránt értek.

Ugy állítom fel a kérdést, miként tette vala ezt a névtelen. Kinek áll jogában oly esetekben, midőn valamely tanító-állomás üresedésbe jön, a végleges betöltésig akár segédtanító alkalmazása, akár helyettesítés által gondoskodni és intézkedni, hogy a tanítás meg ne szakittassék?

A végleges betöltéstől eltekintve maga a névtelen is a tanítás ellátására nézve a fenförgő esetben két módozatot állít fel t. i. segédtanító vagy helyettes tanító alkalmazását. Ez igaz! De már ott, midőn ezen segéd vagy helyettes tanító beállításának módozatáról van szó, kissé tévedni méltóztatott a névtelennek, amennyiben t. i. önkényűleg mindakettőre nézve egyforma eljárulási módot állapít meg.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter által 1876. szept. 2-án 20311. szám alatt kiadott rendelet III. fejt. 19. §-a világosan rendelkezik a segédtanítók beállításáról, a 23. § pedig szól az ideiglenes tanítókról. Amott a választást az iskolaszék eszközli saját elnökének vezetése alatt, emitt pedig a tanfelügyelőnek vagy megbízottjának vezetése alatt és a tanfelügyelő jóváhagyásával.

Igy áll a dolog a községi iskolákra nézve, róm. kath. jellegű iskoláinkra nézve pedig ami a segédtanító beállítását illeti, oly esetekben midőn valamely tanító állomás véglegesen be nem tölthető, arra az iskolaszék . . . az egyházmegyei hatóság jóváhagyásával ideiglenesen alkalmaz.

A helyettes tanítóra nézve áll azon még eddig nem módosított, tehát hatályát nem veszített intézkedés, mely az egyházmegyei rendeletek téra (statuta dioecese) 125. lapján 57. § foglaltatik: „ne institutio in schola per tempus vacantiae interrumpatur, sive mora substitutum docentem applicabit” t. i. az eszperes, mint kerületi tanfelügyelő késedelem nélkül alkalmaz helyettes tanítót üresedés esetében.

Ez világos! Ehhez magyarázat nem kell! Ezen és nem más egyházmegyei rendeletekhez kell alkalmazkodnunk, kik e diszes tömegre területén működünk Isten és hazánk javára! Ily eljárás mellett fogjuk valóban megővni „a kath. tanügy feltékenyen őrzött érdekeit.”

Láng Márton.

PINCÉ-VIZIT.

— Hogy hát az ürmös már teljesen megérett, — azt mondja Tockó bácsi, a doktor, annál fogva meg kéne nézni a pincét.

— Helyes. Fogá azért Tockó bácsi a nagy ordináré kulcsot s átkurjantott a szomszédba Gyanakszi Ödönhöz a segédjegyzőhöz, meg a mesterhez Kobak Zsigához, hogy hát ballagjanak át egy szóra. Abból az egy szóból pedig Isten tudja, vagy még ő se, hogy hány lett.

— Hátha megnéznék a pincét. . .

A két jeles egyéniség: Gyanakszi és Kobak Zsiga mameluki tempóban bölintottak fejikkel, melynek bátran körvonalozható értelme ez volt: „pártoljuk a tisztelt elöttünk szóló indítványát”. Kobak Zsigát ugyan várta százig való paraszt gyerek, éktelen ordítást mivélve a tudomány csarnokában; de hát hadd edződjék a tudejük, aztán meg nem is való parasztnak a tudomány, tisztelje az urat és fizesse az adót, akkor mindjárt okos ember. Gyanakszinak szintén sürgős dolga volna az adókövetésnél, de hát annál későbbben tudják meg a szegény emberek, jobb lesz egy kvaterka mellett elbeszélgetni a politikáról, melynek leghivatottabb intézői lehetnének a segédjegyzők.

Kobak Zsigával ugyan nem sokra megy e téren, mert ő nem szeret politizálni. Ha rendben vannak a váltói: akkor nincs semmi baj, az ország dolga majd elvégződik magától is, aztán meg oly össze vissza boldog világ van most, hogy az ember ki sem ösmeri már magát, hol az igazság? Talán egyik pártnál sem. Hanem ha már csakugyan létezik valahol, akkor alkalmazasint a borban van. Ott kell azt megkeresni.

Nohát keresték is. Utjuk szántóföldeken, rétségen vitt keresztül. A gabona gyenge szárai sütkéreztek a tavaszi nap fényében. Imitt-amott egy-egy veréb, vagy pipiske fűrődött az út porában. Ostoba madár eljárás, mintha azzal tisztább lenne. Egy-egy táblán nagy csapat ember földre süttött szemmel — kezükben valami piszkafával — bandukol, mintha kincset keresnének, pedig éppen ellenkezőleg a konkolyt irtják, mely a finomabb társaság szemtelenségével tolokodik a vetés közé. — Gyanakszi Ödön minduntalan az afganisztáni kérdést ügyélszik előtérbe hozni, de Kobak Zsiga folyvást elűzi a doigt azzal, hogy „hej ha neki beüt a kukorica termés, még az apósának is ad ajándékba hizott diaból” ami — közbe legyen mondva — elég oktan eszelekedet volna, mert a nélkül is eléggé dolyfős minden após.

A vizenyős lapályon nagy kiabálással kanyarog egy-egy bibic. Mely alkalomból Tockó bácsi — a doktor — elmondja a bibic madár geneológiáját származtatván azt direkte Egyiptomból. Annyival inkább el lehet neki hinni, mert nála van a pince kulcs.

Végre kiérnek a „hegy”-re. Mekkora boldogság itt poros levegő helyett boro-at élvezni, amiről a doktor bácsi hamarosan gondoskodik is, felhozva a teli lopótököt, lyukát mutató ujjával akkurátusan leszorítva, nehogy a drága ital eltévessze valahogy rendeltetése célját.

Kóstolónak isznak egy kvaterkát. Dicsérik illendőképben. Van-e sok belőle, kérdi Kobak Zsiga.

— No anyi a menyü, mutat a doktor bácsi a nyitott ajtón a pincébe, hol a teli hordók egy állanak illő rendben, mint valami szép lány fogsora. Le is kerül a lopótökkel ismét, de alig kerül föl már semmivé van téve annak tartalma.

*) 51-ik számunkban megjelent közleményt a „Bácskai Ellenőr”-ből vettük, mely annak közlésére felkért. Szerk.

Végre Gyanakszi Ödön azt az észrevételt kockáztatja meg, hogy csekély közlekedési eszköz az a lopótök akkora vidékeken, mint az ő meg a Tockó bácsi meg a Kobak Zsiga torka. Ilyen három terrenum ritkaság, akár a szudáni homok.

Nohát a kancsó szállítatik funkciójába, amellelt már beszélgetni is lehet, kell is. Ha a halak valaha elkezdénének bort inni, azok is megszólálnának, véleményezi a doktor bácsi bor mellett okos lesz a számár is, mondja valamelyik filozóf.

Meg is indul a beszéd árja. Doktor bácsi elbeszéli kilencvenedikszor, hogyan gyógyította ki az uradalmi béréseket egy nyáron. Hát ugy, hogy meleg volt nagyon s a bérések strájkoltak. Mind megbetegedett takarás idején. Ő látta, hogy annyi bajuk sincs azoknak, mint a kastély tetején levő rézkakasnak, jeges vizet hozat tehát s elővé az ő doktori puskáját, a „lövetek”-kel kegyetlen kúrát visz véghez. A 12 bérés 24 felé szaladt, s azután is olyan szent lélmek közt nézték, ha ő közelített a szállásra. No de erre ihatunk egyet öcsém uram Kobak.

Gyanakszi Ödön mind csak azt fejtegeti, hogy az angol olyan könnyű szerrel tönkre tenné a muszka, mint ő ezt a pohár bort.

Kobak Zsiga azt mondja, hogyha eljön olyan idő, mikor neki adóssága nem lesz, hát rögtön elkezd azt csinálni. Nincs annál szebb virtus. Erre megint ihatunk egyet. Ho-hó galambszám kifogyott a kancsóból, annál fogva doktor bácsi leballag ismét Hypocrine öt akós forrásához, hogy egy kis elkvenciát hozzon.

Ezenben a nappali lámpából kifogyott az olaj s az éji lámpa szelid félmályos fénye kezdett világítani. A hold pedig nagyon genialis festő; a pince torka tündér kiosznak látszik, narancs bokrokkal, pálma fákkal, már amint kiki képzeli magának. A fák rejtelmes susogása belevegyül a patak csörgésébe, a fü között bopog neszel, a konkolyirtók hazafelé ballagnak a lapon s unalukban a „kőrösi lányt” nyagatják, megkondul a harang esti szava, egy-egy eltévedt csikó élesen nyert anyja után.

Lassankint még sötétebb lesz. A hold búvácskát játszik a kis felhőkkel, sokszor percegig megfosztja magát attól az élvezettől, hogy a három berüggott embert szemelje. Pedig volna rajtok mit bálunlania.

Most már egyszerre beszélnek mind a hárman, ami a kölcsönös megértést nagyban elősegíti. Tockó bácsi azt képzeli, hogy ő hozta be a muszkát 49-ben s védbeszédet tart maga mellett. Kobak Zsiga az otthon maradt gyerekeket dorgálja, hogy még sem ismerik fel biztosan az „alany”-t és „állitmány”-t. Gyanakszi Ödönnek meg eszébe jutott az élete párja, akitől jobban fél, mint a belügyminisztertől s a ki őt ilyen körülmények közt ki szokta expedálni az udvarra. Azért is indítványozza, hogy „menjünk haza, akkor ér az ember valamit, ha józan”.

— Az az hogy — veti ellen Kobak Zsiga.

— Semmi az az hogy. . . Ma nem akarok berugni, kontrázik Gyanakszi s ugy igyekszik fölkelni a földről, hogy kis ereske csergedezett, elöl kezeire támaszkodva, persze hogy minduntalan visszaesik, átkozottul meg mértékben működik ilyenkor a föld vonzó ereje.

Kobak Zsiga odamegy, hogy majd fölemeli.

— Mit akar? Takarodjék innen. Mit támaszkodik hozzám, ha részeg?

— Hiszen segíteni akartam.

— Micsoda? Segíteni! Ne'em? Hát nem tudok én fölkelni? Hanem előbb a kabátom vetem le. . . Disznó meleg idő van Afganisztánban.

Végre doktori közreműködéssel lábra állott Gyanakszi s kart karba fűzve, éktelen vargabetűket cselekedve megindultak, mindenik tele szájjal magyarázva a másiknak valami megmagyarázhatlan dolgot. Lenn a lapon egy kis ereske csergedezett, lehetett 3 arasznyi széles. Mikor oda értek, az a nagy kérdés vetődött fel, hogyan jutnak át rajta.

— Galambom, Kobak öcsém mitévők legyünk? kérdi a doktor.

Szerencsére Zsiga egy karót hozott a prészáztól támasztékul. Azt keresztül fektették a kis csermelyen.

— Milyen ostobaság volt az ösöktől, hogy nem a folyónak innesső oldalára építették a községet, közelebb lett volna a pince is, jegyzi meg a doktor.

Gyanakszi aztán könnyedén átlépte az ért, utána a többiek, persze nem a karón jutottak át, hanem a karó mellett, de hát olyan jól esett nekik azt hinni, hogy az átkelést annak köszööhetik.

— Vigyázz! — ordít Gyanakszi Ödön — ki most azt képzelte magáról, hogy ő Komarow muszka generalis. — Atjöttünk a Kus folyón, előre, sorakozz!

A bolondos eső is elkezdett permetezni, a hold valami felleg mögé bújt idillkedni, olyan sötét lett, mintha az egész világ kamera obskurává változott volna.

— Csak lassan! Vigyázza azokak! Utánam, mellettem!

— Gyanakszin a kommandóban nem is történt egyéb baj minthogy néha a jobb lába megbotlott a bal lábában, amikor rendesen azt kiáltá: Vigyázz! Zulfikárnál vagyunk.

Egyszer azonban, amint vitézül ballagna előre, mikor már a községi kertek között jártak, tompa zuhanás hallatszik s utána a képzelt Komarow hangja: Hahó! Megállj! Belementem a golyóbis magazinba. Halt.

Aztán nem hallatszott semmi.

Tockó bácsi meg Kobak észre se vették ezt a csekélységet, éppen azon vitáztak, hogy melyikük háza fekszik magasabban a tenger színe felett.

— A mértök is mondta. — Igaz-e Gyanakszi? . . . No lássa Kobak öcsém Ödön is elismeri, hogy az én házam van magasabban.

Ödön pedig nem ismert el semmit, valami nyitva hagyott krumpli verembe tévedt (azért gondolta golyóbis raktárnak) s menten elaludt.

Réggel tüvé tettek utána a községet. Nincs sehol. A doktor meg Kobak Zsiga tisztán emlékeztek rá, hogy egész a kapujáig kísérték; csak miután négy mészát felpofozott, meg 13 ceetes ugorkát megevett, akkor kezdett ugy rémleni Zsiga előtt, mintha az úton elmaradt volna Gyanakszi, Zulfikárnál vagy hol.

A keresésére indult samaritanusok meg is találták a krumplis gödörben s mikor felcibálták, akkor

meg álmos észszel attól rémedezett Gyanakszi, hogy „No iszen, majd ad nekem az asszony, bele fekiidtem az almáriombam”.

Kobak Zsigától azt kérdezi az anyja szép szeliden: Ugyan hol a pokol fészkes fenekébe csatangoltál már megint az éjjel?

— Nem ért abhoz édes anyám, ürmös deputációba voltam.

— Hogy az ördögök hadnagya deputációzná már meg egyszer azt a Kobak fejedet!

Kajabusz.

Románcok.

I.

Kis iskolás fiú az egyik
A másik kis leány,
Szeretik ók egymást már régen
Hevesen, igazán.

Lugosban ülve csokolóznak
A fiú és leány,
Esküsznek, hogy szeretik egymást.
Hevesen, igazán.

Az apa nézi . . . nem tudják ezt
A fiú és leány,
Csak a midőn megrakja őket
Hevesen, igazán.

II.

Mikor elkezdte szeretni,
Sóhajtott és verset írt.
Nem volt neki éjje, napja,
Nem talált szívére írt.
Hegedűjét kézbe kapta,
Folyton-folyvást húzta rajta:
»Temetőbe sírba vágyom . . .»

Mikor aztán igent mondott,
Mert megkérte hitvesül,
Nem volt neki éjje, napja
A hittől: hogy idvezül.
Hegedűjét kézbe kapta,
Öntudatlan húzta rajta:
»Temetőbe sírba vágyom . . .»

Mikor végre nője lett már,
Ujra sóhajtott és sírt,
Nem volt neki éjje, napja,
Nem talált szívére írt.
Pisztolyát kezébe kapta
És meghalt — ámbár nem húzta:
»Temetőbe, sírba vágyom».

Zs. József.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

NYILTTÉR. *)

A tulajdonképeni ezen országban uralkodó betegség.

I. Mint valamely tolvaj, éjjel lep ez meg bennünket. Némelyek mell- és oldalnyilalásban, olykor derékfájásban is szenvednek; bágyadság és álmoság által lepetnek meg, szájuk ize rossz, különösen reggelenkint; a fogakra bizonyos tapadás nyák rakódik le; étvágyuk rossz, gyomrukban mi-t egy kő ugy nyomja valami, s olykor gyomrukban bizonyos zsibbadságot éreznek, mely étkezés által el nem osztható. — Szemei beesnek, kezei s lábai hidegek s tapadósak; kis időre rá köhögés áll be, eleinte csak száraz, néhány hónap multával azonban bizonyos zöldes színű kiköpéssel párosulva; az illető folytonos bágyadságot érez, az álom nem hozza meg neki a kellő pihenést; azonfelül idegesség, ingerültté s rosszkedvűvé válik, bal sejtelmek gyötrik; ha hirtelen felkel, szédülést érez, s az egész világ keringeni látszik véle; belei eldugulnak, bőre olykor száraz és forró lesz, vére megsűrűdik s megalszik, szem fehére megsárgul; vizelete csekély s sötét színű, s hosszabb ideig való állás mellett üledék válik ki belőle; továbbá az étel gyakran felbőfög, mi közben néha édeses, néha savanyus ízt érez, mit gyakorta szivdobogás követ; látása elvész, szemei előtt setét foltokat lát, s a legnagyobb foku kimerültség és elgyengülés vesz rajta erőt. — Mind ezen kortünetek felváltva lépnek fel, s bizton felvehető, hogy az ország népességének majdnem egy harmada ezen betegség egyik vagy másik nemében szenved. — Tapasztaltatott, hogy ezen betegségek lényege az orvosok által gyakran félreismerettet; némelyek által májbaj gyanánt, mások által mint emésztetlenség, ismét mások által mint vesebaj stb. lett gyógykezelve, anélkül, hogy ezen különböző gyógykezelések közül csak egy is sikeres lett volna, míg ellenben a „Shaker-kivonat” ezen betegséget minden egyes esetben tökéletesen elhárította. Ezen kitűnő gyógyszer valamennyi alább felsorolt gyógyszer társában megkapható.

Oly egyéneknek, kik dugulásban szenvednek, a Seigel-féle hashajtó labdacokra is van szükségük, a „Shaker kivonattal” kapcsolatban. A Seigel-féle hashajtó labdacok meggyógyítják a dugulást, elűzik a lázt és a meghűlést, megszabadítják a főfájástól s elfojtják az epekiömlést. Ezek a legbiztosabb, legkellemetesebb s egyszerűs mind a legközelebbi labdacok minden eddig készítettettek között. A ki ezekkel csak egy kísérletet is tett, azok használatát bizonyára nem fogja abban hagyni. Enyhédeden s minden legkisebb fájdalom előidézése nélkül hat.

Ára egy palack „Shaker-féle kivonatk” 1 frt 25 kr., 1 doboz „Seigel-féle hashajtó labdacoknak” 50 kr. 20—13

Magyarországi főraktár:

Budapest, Török József gyógyszer-tára király utca 12.
Zomborban, Gallé Emil gyógyszer-tára.

*) Az e rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerk.

Harkányi
gyógyfürdő.

Harkányi gyógyfürdő

Magyarország, Baranyavármegyében,
fürdőidény május 1-től szeptember 30-ig.

Harkányi
gyógyfürdő.

Habár ezen fürdő hírneve oly hosszú évek lefolyása óta számtalan kiváló gyógyeredményei által meg is lett alapítva, mégis a fürdőigazgatóság sok évi tapasztalat alapján kijelentheti, hogy ezen csodaszzerű gyógyfürdőnek ezrek és ezrek a legnakacsabb és legnehezebb betegségeiben is egészségüket és épségüket visszanyerték, a miért is a legnagyobb elismerést érdemli.

E fürdő a maga nemében egyedüli; minden más akár belföldi, akár külföldi hasonló gyógyfürdőnél gyógyhatás tekintetében felülmúl; a mit különben az évről évre szaporodó vendégek száma is bizonyítja.

Ezen 50° R. természetes meleg ártzi kénsavas kútjából kinyert gyógyvíz hatással bír **csúszos, kőszvény, görvély, idült bőrkülsőkre, aranyér, nőbántalmakra, fogamzási hiányok, sebészeti, dagasztók és higanyos gyógyszerek által okozott mérgezésekre.** továbbá máj-, lép-, általában **mlrigy-daganatokra, nehéz hallás, idült szembejok és ivarszervi bántalmak ellen.**

Az utazásra ajánlható Budapest-pecsi vasút, vagy a déli vasút budapest-kamizsa-baresi vonala, állomás: **Pécs,** alföldi vasút Eszéken át Villányig, Mohács pecsi vasút, állomás: **Villány.**

Posta- és távirat állomás.

Bővebb tudósítást a legnagyobb készséggel **Dr. HELLER JÓZSEF** rensz fürdőorvos nyújt.
Harkány, 1885.

Harkányi
gyógyfürdő.

12-7 **A fürdő-igazgatóság.**

Harkányi
gyógyfürdő.

3569. sz.
tkvi 1885.

Arverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bruck Adolf zombori lakos végrehajthatónak Kommenov Péter sztanisicsi lakos végrehajtást szenvedő elleni 300 frt és 275 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék a zombori kir. jbiróság területén lévő, Sztanisicson fekvő, a sztanisicsi 110. sz. tjkvben A III. 1-8. sorsz. alatti 1/4 telekföldből Kommenov Pétert 1/4 részben megillető jutalékára az árverést 490 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1885. évi szeptember hó 9-ik napján délelőtt 9 órakor Sztanisics községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1885. évi június hó 25-én.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

4302. sz.
kig. 1885.

Bács-Bodrog m. apatini j. szírbíróága.

Pályázati hirdetmény.

Leköszönés folytán Prg-Szt.-Iván községében megürült község orvosi állomásra ezennel pályázat hirdettek s a választás határidejéül **f é augusztus hó 2-ik napjának reggeli 8 óra** Prg-Szt.-Iván községéhez tüzetik ki.

Ezen állomással 600 frt készpénz fizetés, 30 kr. nappali s 60 kr. éjjeli látogatási díj van egybekötve.

Felhívotnak mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, miszerint az 1871. évi XVIII. t. c. 74 és az 1876. XIV. t. c. 143. értelmében, ugy nemkülönb a magyar s német nyelv bírást tanúsító okmánnyal is felszerelt kérvényeiket bezárólag **1885. évi július hó 27-ig** ezen szolgabírószághoz benyujtsák, mert később érkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

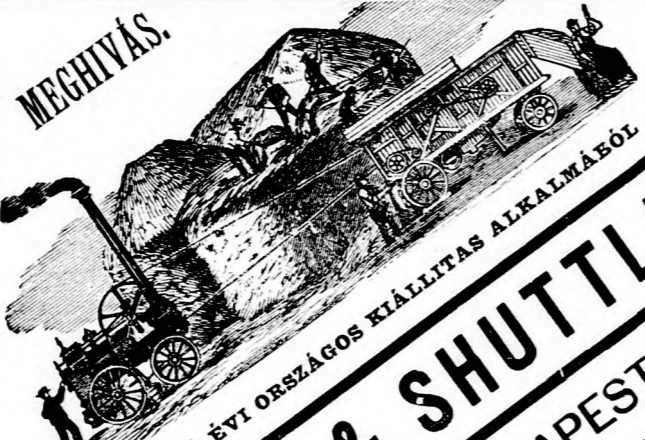
Apatin, 1885. július hó 2-án.

Ribiczey Béla,
szolgabíró.

3-2

1885

MEGHÍVÁS.

A FOLYÓ ÉVI ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS ALKALMÁBÓL

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

V., VACZI KÖRÜT 80. BUDAPESTEN és VACZI KÖRÜT 63.

BAJAJT, KÜLÖN É CZÉLRE ÉPÍTETT HELYÉGEIBEN, EGY RENDIRIVUL DUSAN ELLÁTOTT

GAZDASÁGI GÉP-KIÁLLITÁST

RENDEZETT BE, melynek számos megtekintésre az érdeklődők tisztelettel meghívotnak.

1885

Bor-eladás.
 Baranya megyében a bodolyai hegyen fekvő pincében kitünő minőségű 100 hektoliter **fehér, vörös és siller bor eladó.**
 Bővebb értesítést ad a tulajdonos **Purmann Alajos** Zomborban.
 4-2

Sztanisics mezőváros.

Hirdetmény.

Sztanisics községében az állatorvosi állomás megüresedvén, annak választás utján leendő betöltésére ezennel pályázat hirdettek és a kérvények benyújtására határnapul **1885. évi augusztus hó 1-ső napja** tüzetik ki.

Évi fizetés 200 forint és minden látogatás 20 krajcár.

A pályázni kívánók ennek folytán ezennel felhívotnak.

Sztanisics, 1885. évi június 30-án.

Fülöpp Kálmán
jegyző.

Rickert Márton
bíró.

Eladó cséplő.

Egy teljesen jó karban lévő, **4 kereken szállítható, 6 fogatú járgány, cséplővel** olcsón eladó. Tudakozódhatni Szemző Gyulánál Zomborban.

83. szám.
bv. 1885.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hódásági királyi járásbírószághoz 881. sz. végzése által Weidinger A. S. zombori cég javára Hoffmann Zsófia ellen 248 frt tőke és eddig összesen 28 frt 80 kr. perköltés követelés erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bírósággal lefoglalt és 1029 frt 70 krra becsült bolti szerek, házi butorokból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 922/1885 sz. kiküldést rendelő végzés folytán, a helyszínén, vagyis Vajszkán a községében leendő eszközölésére **1885-ik évi július hó 16-ik napjának d. e. 10 óra** határidőül tüzetik ki és ahhoz a vetni szándékozók ezennel oly megjelöléssel hívatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Hódásághon, 1885. évi július hó 3-án.

Oltványi Gyula
kir. bír. végrehajtó.

Zombor, 1885. Bittermann Nándor könyv- és kőnyomdájából.

Hirdetmény.

Vagyonbukott Theodorovits Constantin zombori bej. kereskedő csődtömegéhez tartozó és üzleti felszerelvényekkel együtt 12991 frt 60 kr becsértékű divat-, pipere-, rövidáru-, norinbergi cikkek és fehérneműkből álló áruraktár a csődválasztmány f. é. július hó 6-án kelt határozata folytán írásbeli ajánlati verseny utján a következő feltételek mellett adatik el.

Az írásbeli zárt ajánlatok f. é. július hó 31-ének délutáni 5 órájáig alulírott Dr. Bruck Ármín tömeggondnoknál nyujtandók be, illetve hozzá küldendők.

Az ajánlattevő tartozik bánatpénz fejében az ajánlathoz 800 frtot készpénzben vagy óvadékképes s a tőzsdei árfolyam szerinti értékben számítandó érték-papirokban esatolni.

Az ajánlatok f. é. augusztus hó 4-én d. e. 10 órakor fognak alulírott tömeggondnok ügyvédi irodájában felbontatni.

A legtöbbet ígérő a megvett üzlet tulajdonába és birtokába, amennyiben a becsárhoz képest aránytalanul csekély ígért nem tétetett, az ajánlati eladásnak a választmány részéről történendő jóváhagyása után lép, mely jóváhagyás írásbeli kézbesítésétől számított 8 nap alatt köteles a legtöbbet ígérő az egész vételért a tömeggondnok kezéhez készpénzben lefizetni, s ennek megtörténte után az áruraktárt azonnal átvenni, mely naptól annak haszná, veszélye és kára őt illeti.

A mennyiben a vevő az ajánlati feltételeknek pontosan eleget nem tenne, a bánatpénznek elvesztése mellett újabb ajánlati tárgyalás fog az ő kárára és veszélyére kitézteni.

Ugy a leltár, mind az áruraktár, a szokott irodai órákban alulírott tömeggondnok közbenjötté mellett bármikor megtekinthető.

Dr. Bruck Ármín,

mint vagyonbukott Theodorovits Constantin csődtömeggondnoka.

170 szám.

bv. 1885.

Arverési hirdetmény.

Az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré tétetik, hogy a palánkai kir. jbiróságának 1884. évi 311.kp 1884. számú elrendelő és a palánkai kir. járásbírószághoz 311./kpolg. 1884. számú kiküldő végzésével Eiman László ügyvéd német palánkai lakos felperes javára, Proties István tovarisovai lakos alperes ellen 34 frt tőke és járuléka erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával felülfoglalt 501 frtra becsült szobabútor, sertések, gabona stiből álló ingóságok Tovarisován alperesek lakásán **1885. évi július hó 18-án délelőtt 8 órakor** nyilvános árverés utján azonnali készpénz fizetés mellett eladatni fognak.

Palánkán, 1885. évi június hó 23-án.

Haba István,
kir. bír. végrehajtó.

198. szám.

bv. 1885.

Arverési hirdetmény.

Az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré tétetik, hogy a palánkai kir. járásbírószághoz 1885. évi 364./1885. számú elrendelő és a palánkai kir. járásbírószághoz 1360/polg. 1885. számú kiküldő végzésével Panity Száva tovarisovai lakos felperes javára Kokanov Jován tovarisovai lakos alperes ellen 200 frt tőke és járuléka erejéig foganatosított biztosítási végrehajtás alkalmával lefoglalt 431 frt 39 krra becsült szarvasmarha, sertések, lovak, takarmány stiből álló ingóságok Német-Palánka községében **1885. évi július hó 19-én délelőtt 10 órakor** nyilvános árverés utján azonnali készpénz fizetés mellett eladatni fognak.

Palánkán, 1885. évi július hó 7-én.

Haba István,
kir. bír. vhajtó.

120. sz.

bv. 1885.

Arverési hirdetmény.

Az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré tétetik, hogy a palánkai királyi járásbírószághoz 1885-ik évi 1082/1885 ik számú elrendelő és a palánkai kir. jbiróságának 2069/polg. 1885. számú kiküldő végzésével Birkovits és Löwinger cég becsai lakosok felperes javára Bader Adolf német-palánkai lakos alperes ellen 251 frt 03 kr tőke és járuléka erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával felülfoglalt 561 frt 10 krra becsült szobabútor, könyvek, képek, varrógépek, hordó, üvegek, poharak, pipere stiből álló ingóságok Német-Palánkán alperes lakásán **1885. évi július hó 12-én délután 3 órakor** nyilvános árverés utján azonnali készpénz fizetés mellett eladatni fognak.

Palánkán, 1885. évi június hó 28-án.

Haba István,
kir. bír. vhajtó.